

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O USTROJSTVU I DJELOKRUGU
SREDIŠNJIH TIJELA DRŽAVNE UPRAVE**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u odredbi članka 116. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske kojom je propisano da se ustrojstvo i poslovi državne uprave i način njihovog obavljanja ureduju zakonom.

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI
ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE CE DONOŠENJEM ZAKONA
PROISTEĆI**

Ustavnim se odredbama Republika Hrvatska opredijelila za osobitu zaštitu obitelji materinstva, djece i mladež te u tu svrhu stvaranje socijalnih, kulturnih, odgojnih, materijalnih i drugih uvjeta kojima se promice ostvarivanje prava na dostojan život, a posebno djece i nemocnih osoba. Ta je odgovornost i pravo ponajprije dano roditeljima, ali se naglasak stavlja i na obvezu društva (države) radi osiguravanja preduvjeta za omogućavanje kvalitetnih uvjeta za razvoj zdrave obitelji, djece, mladeži, djece s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom i drugih osoba izloženih različitim rizicima svakodnevnog života.

Polazeci od ustavnih obveza, Programom Vlade Republike Hrvatske za mandatno razdoblje 2003 - 2007. godina obitelji je posvećena posebna pozornost. Jedan od prioriteta zadatka Vlade Republike Hrvatske je „... poboljšanje položaj žena, jacanje mjesta i uloge obitelji u društvu, posebice kroz demografski rast.“ Program, u točki 9.1, istice: „Obitelj u Hrvatskoj treba novo mjesto, ulogu i potporu. Vlada će pomlađivanje obitelji Hrvatske i jacanje mjesta i uloge obitelji u društvu dovesti u samo središte interesa državne politike.“

Europska socijalna povelja, Dodatni protokol Europskoj socijalnoj povelji, Protokol o izmjenama Europske socijalne povelje i Dodatni protokol Europskoj socijalnoj povelji kojim se uspostavlja sustav kolektivnih žalbi, koje je Republika Hrvatska potpisala 8. ožujka 1999., obvezuje Republiku Hrvatsku na stvaranje svih pretpostavki za razvoj službi koje pridonose jacanju institucija države namijenjenih obitelji, majkama, djeci i drugim socijalnim skupinama.

Sukladno Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“ broj: 199/03; 30/04; 136/04 i 22/05), od 1. siječnja 2006. godine, nadležnost u provedbi jednog dijela poslova socijalne skrbi (socijalne ustanove za djecu i mladež, djeca i mladež s poremećajima u ponašanju) te u cijelosti, iz djelokruga obitelji prenosi se na Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Naime, člankom 26. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“ broj: 30/04, 136/04.) propisano je da će upravne i stručne poslove utvrđene u djelokrugu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti koji se odnose na posebnu zaštitu obitelji u kojima su narušeni međusobni odnosi, posebice među braćnim drugovima, zaštitu djece čiji roditelji žive odvojeno, zaštitu djece o kojima se roditelji valjano ne brinu, posvojenje, zaštitu djece i mladih punoljetnika s poremećajima u ponašanju, te djece i odraslih osoba pod skrbništvom,

kao i procjene izvršenja obveza, te postupanje po preuzetim međunarodnim konvencijama o zaštiti interesa i prava djece, obavljati Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi do 31. prosinca 2005. godine, a s danom 01. siječnja 2006. godine, obavljanje poslova preuzet će Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Međutim, u situaciji započete reforme socijalne skrbi te potrebe, u ovom preustroju, racionalnog postupanja i za korisnike manje neizvjesnosti, ocijenjeno je da bi radikalni zahvati mogli usporiti započetu reformu i izgradnju prepoznatljivog obiteljskog sustava. Isto tako, ocijenjeno je da se jednostavnim prenošenjem nadležnosti iz jednog u drugo ministarstvo ne bi polucio željeni kvalitativni pomak.

Uvažavajući ove okolnosti pokazalo se uputnim, u djelokrugu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, do daljnjega, zadržati poslove iz djelokruga socijalne skrbi te upravne postupke iz područja obiteljsko – pravne zaštite. U djelokrugu Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, prenio bi se neupravni dio poslova iz djelokruga obitelji, odnosno stručni poslovi prevencije kriznih situacija u obitelji, obiteljsko savjetovanje i preventivno terapijski rad s djecom, mladeži, roditeljima, bračnim partnerima, osobama s invaliditetom i drugim članovima obitelji.

Podjelom nadležnosti poslova iz djelokruga obiteljsko pravne zaštite između dva ministarstva izbjegla bi se dosadašnja praksa u postupcima iz nadležnosti centra za socijalnu skrb koji je istovremeno nadležan i za primjenu mjera za zaštitu prava i dobrobiti djeteta, dakle represivnih mjera prema roditeljima kada je to potrebno, kao i za pružanje savjeta i savjetodavni rad s roditeljima u tim istim okolnostima, što često predstavlja sukob interesa. Osim toga roditelji ili jedan od roditelja, se često ne odluče potražiti pomoć centra za socijalnu skrb, ako ocjene da bi se informacije koje iznose mogle koristiti protiv njih, a u cilju zaštite interesa djece ili drugog roditelja.

Predložena izmjena pridonosi institucionalnom jačanju tijela državne uprave, lokalne (regionalne) samouprave i civilnog društva u provedbi Nacionalne obiteljske politike, Nacionalnog programa djelovanja za mlade, Nacionalnog programa djelovanja za djecu u Republici Hrvatskoj, Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2002. do 2006. godine, Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji od 2005. do 2007. godine te međunarodnih dokumenata iz djelokruga obitelji, djece i mladeži.

Ovim razdvajanjem, kroz nacelo postupnosti, uvažava se započeta reforma sustava socijalne skrbi i državne uprave te osnažuje državna i lokalna potpora obitelji, djeci i mladeži te drugim osobama u rješavanju i sprječavanju nastajanja rizičnih okolnosti te pružanje potpore obitelji u odgovorima na suvremene izazove (obiteljske i poslovne) bez pokretanja upravnih postupaka i drugih pravnih radnji.

Prema ovom Prijedlogu zakona Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, od 1. siječnja 2006. godine, obavljalo bi **stručne poslove prevencije i savjetovanja** koji se odnose na brak; smanjenje razvoda brakova; smanjenje pobačaja, međusobne odnose roditelja i djece; uzdržavanje i druge okolnosti u obitelji koje traže stručnu potporu i pomoć; odgoj djece; posvojenje; prevenciju svih oblika ovisnosti kod djece i mladeži; probleme s invalidnošću, uključivanje u svakodnevni život nakon duljeg boravka u odgojnoj ustanovi; poticanje odgovornog roditeljstva i skrbi o članovima obitelji; podizanje kvalitete života djece, mladeži i obitelji; organiziranje učenja djeteta; smještaj u predškolske ustanove; poticanje razvoja programa rada u zajednici, volonterskog rada i rada udruga građana koje su potpora roditeljima, obitelji, djeci, mladeži i drugim socijalno osjetljivim

skupinama stanovništva. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, po ovom prijedlogu Zakona postaje nadležno tijelo za osnivanje, stručni i inspekcijski nadzor obiteljskih centara, savjetovališta za žrtve zlostavljanja i drugih rizicnih skupina iz svog djelokruga.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, sukladno prijedlogu, obavljalo bi **upravne poslove** koji se odnose na posebnu zaštitu obitelji u kojima su narušeni međusobni odnosi, posebice među braćnim drugovima; zaštitu djece o kojima se roditelji valjano ne brinu, posvojenje, zaštitu djece i mladih punoljetnika s poremećajima u ponašanju, te djece i odraslih osoba pod skrbništvom.

To su ujedno osnovna pitanja koja se predlažu urediti ovim prijedlogom Zakona.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovog Zakona ne zahtjeva osiguranje dodatnih sredstava u Državnom proračunu.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbom članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“ broj 6/02 - pročišćeni tekst, 41/02, 91/03. i 58/04.) predviđena je mogućnost da Zakon bude donijet po hitnom postupku, ukoliko to, između ostalog, zahtijevaju osobito opravdani državni razlozi.

U postupku započete reforme djelatnosti socijalne skrbi, pokazala se uputnom podjela nadležnosti iz djelokruga obiteljsko-pravne zaštite na način da se poslovi vezani uz preventivan rad s obitelji stave u nadležnost isključivo Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, dok bi upravni i drugi poslovi socijalne skrbi vezano uz obitelj ostali i nadalje u djelokrugu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Sukladno Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“ broj 199/03, 30/04, 136/04. i 22/05.), od 01. siječnja 2006. nadležnost u obavljanju poslova (koji se ovim Prijedlogom zakona predlažu razdijeliti između dva ministarstva) u cijelosti bi trebala biti prenijeta na Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Radi osiguranja kontinuiteta u obavljanju upravnih poslova uz istovremeno osiguranje kvalitetnijeg preventivnog i savjetodavnog stručnog rada s obitelji potrebno je hitno utvrditi podijeljenu nadležnost, a imajući u vidu razloge podjele nadležnosti navedene u ovom Prijedlogu zakona. Radi svega navedenog Vlada ocjenjuje da su ispunjeni uvjeti za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku.

V. TEKST KONACNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se tekst Konacnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave.

**KONACNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O USTROJSTVU I DJELOKRUGU
SREDIŠNJIH TIJELA DRŽAVNE UPRAVE**

Clanak 1.

U Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, br. 199/2003, 30/2004., 136/2004. i 22/05) u clanku 13. u stavku 1. rijec: „otrova“ zamjenjuju se rijecima: „opasnih kemikalija“.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

"Ministarstvo obavlja upravne i strucne poslove koji se odnose na: skrb o osobama i obiteljima koje nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba ili im je pomoc potrebna radi otklanjanja uzroka socijalne ugroženosti; zaštitu osoba s invaliditetom; zaštitu psihicki bolesnih, starih i nemocnih osoba; zaštitu žrtava trgovanja ljudima; zaštitu djece i mladih punoljetnika s poremecajima u ponašanju; rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika o drogama i drugim opojnim sredstvima, pružanje strucne pomoci ustanovama socijalne skrbi, osim obiteljskim centrima; utvrđivanje mreže domova socijalne skrbi i mreže djelatnosti; provođenje upravnog, inspekcijskog i strucnog nadzora nad radom ustanova socijalne skrbi, osim obiteljskih centara; odlucivanje o osnivanju, prestanku i statusnim promjenama ustanova socijalne skrbi, osim obiteljskih centara; predlaganje mjera za unaprjeđenje organizacije sadržaja i nacina rada ustanova socijalne skrbi, osim obiteljskih centara i suradnju s organizacijama civilnog društva; diseminiranje i analiziranje podataka o korisnicima u sustavu socijalne skrbi; primijenjenim oblicima zaštite te drugim statistickim elementima u socijalnoj skrbi i izradu statistickih pregleda i izvješća; zaštitu civilnih žrtava iz Domovinskog rata; zaštitu hrvatskih državljana sudionika II. Svjetskog rata; zaštitu vojnih i civilnih invalida II. Svjetskog rata; zaštitu osoba stradalih u obavljanju obvezne vojne službe od 15. svibnja 1945. do 17. kolovoza 1990. i clanova njihovih obitelji; unaprjeđenje udomiteljstva, predlaganje, izradu, unaprjeđenje i uskladenje propisa iz svog djelokruga s odgovarajucim nacionalnim i medunarodnim dokumentima i drugim propisima te postupanje po preuzetim medunarodnim konvencijama iz svog djelokruga, medunarodnu suradnju kao i pracenje izvršenja obveza."

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"Ministarstvo obavlja upravne poslove koji se odnose na posebnu zaštitu obitelji u kojima su narušeni medusobni odnosi, posebice medu bracnim drugovima; zaštitu djece ciji roditelji žive odvojeno, zaštitu djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi (o kojima se roditelji valjano ne brinu), posvojenje, zaštitu djece i mladih punoljetnika s poremecajima u ponašanju, te zaštitu djece i odraslih osoba pod skrbništvom."

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Clanak 2.

U clanku 16. stavak 4. mijenja se i glasi:

"Ministarstvo obavlja strucne poslove savjetovanja i prevencije koji se odnose na: brak i smanjenje razvoda brakova; smanjenje pobjacaja; medusobne odnose roditelja i djece; uzdržavanje i druge okolnosti u obitelji koje traže strucnu potporu i pomoc; odgoj djece; posvojenje; prevenciju svih oblika ovisnosti kod djece i mladeži; probleme s invalidnošću; ukljucivanje u svakodnevni život nakon duljeg boravka u odgojnoj ustanovi; poticanje odgovornog roditeljstva i skrbi o clanovima obitelji; podizanje kvalitete života djece, mladeži i obitelji; organiziranje ucenja djeteta; smještaj u predškolske ustanove; poticanje razvoja programa rada u zajednici, volonterskog rada i rada udruga gradana koje su potpora roditeljima, obitelji, djeci, mladeži i drugim socijalno osjetljivim skupinama stanovništva; poticanje unaprjedenja kvalitete obiteljskog života i promicanje obiteljskih vrijednosti; promicanje prava osoba s invaliditetom, podizanje kvalitete obiteljskog života osoba s invaliditetom i razvoja izvaninstitucijskih oblika skrbi za osobe s invaliditetom; pracenje provedbe mjera obiteljske i populacijske politike kao i drugih nacionalnih dokumenta vezanih uz djecu i mladež te osobe s invaliditetom; odlucivanje o osnivanju obiteljskih centara; utvrđivanje mreže obiteljskih centara i uskladivanje njihovog djelovanja; obavljanje strucnog i inspekcijuskog nadzora nad radom obiteljskih centara; poticanje i osnivanje savjetovališta za djecu, mladež, obitelj, osobe s invaliditetom i žrtve obiteljskog nasilja te obavljanje strucnog i inspekcijuskog nadzora nad njihovim radom; proucavanje i istraživanje suvremenih problema obitelji, djece i mladeži, pružanje preventivno–terapijske pomoci; organiziranje i provedbu edukacije iz djelokruga obitelji i odnosa unutar obitelji; obavljanje poslova promidžbe i informiranja te tiskanja i distribucije publikacija iz svog djelokruga; nadzor i pracenje primjene propisa o doplatku za djecu, roditeljskim dopustima i naknadama, pomoci za opremu novorođenog djeteta te drugih propisa iz djelokruga obitelji; predlaganje unaprjedenja i uskladivanja propisa iz svog djelokruga s odgovarajucim nacionalnim i medunarodnim dokumentima i drugim propisima, te postupanje po preuzetim medunarodnim konvencijama o zaštiti interesa i prava djece, mladeži, obitelji i osoba s invaliditetom; medunarodnu suradnju, te obavljanje drugih strucnih poslova iz djelokruga obitelji."

Clanak 3.

U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (Narodne novine, broj: 30/04. i 136/04) clanak 26. briše se.

Clanak 4.

Vlada Republike Hrvatske ce u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstva obitelji, branitelja i medugeneracijske solidarnosti, s odredbama ovog Zakona.

Clanak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama, a primjenjuje se od 1. siječnja 2006. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Uz Članak 1.

Ovom odredbom utvrđuje se u djelokrugu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi obavljanje poslova u području socijalne skrbi te upravnih poslova iz područja obiteljsko-pravne zaštite. Ovom odredbom također se u djelokrugu Ministarstva umjesto zbrinjavanja „otrova“ utvrđuje zbrinjavanja „opasnih kemikalija“, a radi preciznijeg određenja i usklađivanja sa Direktivom EU o razvrstavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih tvari.

Uz članak 2.

Ovom odredbom utvrđuje se u djelokrugu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti obavljanje stručnih i preventivnih poslova iz područja obitelji. Stručni poslovi prevencije kriznih situacija u obitelji, obiteljsko savjetovanje i preventivno terapijski rad s djecom, mladeži, roditeljima, bračnim partnerima, osobama s invaliditetom i drugim članovima obitelji.

Uz članak 3.

Ovom odredbom predlaže se brisanje odredbe članka 26. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“ broj 30/04. i 136/04.), prema kojoj odredbi Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, od 1. siječnja 2006. g. preuzima od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi obavljanje upravnih i stručnih poslova koji se odnose na posebnu zaštitu obitelji u kojima su narušeni međusobni odnosi, posebice među bračnim drugovima, zaštitu djece čiji roditelji žive odvojeno, zaštitu djece o kojima se roditelji valjano ne brinu, posvojenje, zaštitu djece i mladih punoljetnika s poremećajima u ponašanju, te djece i odraslih osoba pod skrbništvom, kao i praćenje izvršenja obveza, te postupanje po preuzetim međunarodnim konvencijama o zaštiti interesa i prava djece.

Uz članak 4.

Ovom odredbom utvrđuje se usklađivanje Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi s odredbama ovog Zakona.

Uz članak 5.

Ovom odredbom se utvrđuje stupanje na snagu ovog Zakona osmog dana od dana objave u Narodnim novinama, te primjena Zakona od 1. siječnja 2006. godine.